

Kulturplan
Emmaboda kommun
2013-2015

Innehållsförteckning

Inledning	3
Vision	3
Kultur kan vara...	3
Nuläge	4
Nationella kulturpolitiska mål	4
Kalmar läns mål för kulturpolitiken	4
Nulägesbeskrivning Emmaboda kommun	5
Kulturplan i Emmaboda kommun	6
Kulturpolitiska mål i Emmaboda kommun	6
Strategier för Emmaboda kommun	7
Medel för verksamheterna	8
Föreningslivet	8
Kulturstipendium	8
Barn- och ungdomskultur	9
Kulturgaranti	9
Estetiska läroprocesser	10
Barn- och ungdomskultur utanför skolan	10
Emmaboda Kommunala Kulturskola	12
Emmaboda bibliotek	13
Bjurbäcksskolans bibliotek	13
Filialbiblioteken	14
Det litterära Emmaboda	14
Musiklivet och övrig scenkonst	15
The Glass Factory – glasmuseet i Boda	16
Johansfors Kristallmuseum	17
Arkiven	18
Konst och utställningar	19
Konstinköp	19
Utställningar	19
Konst runt	19
Kulturmiljövård	20
Rådgivning i planfrågor, i byggfrågor och frågor kring kulturmiljöer	21
Kulturmiljöprogram	22
Kultursamverkan	23
Internt	23
Lokalt	23
Regionalt	24
Nationellt och internationellt	24
Marknadsföring	25
Uppföljning av Emmaboda kommuns kulturplan	26

Inledning

Vision

Den stora utställningen på tema "Resande" väcker mina tankar. På 1800-talet utvandrade många till Amerika, Tyskland och Danmark och idag kommer många för att flytta in. Många reste, och reser, med tåget. Den nybyggda stationsbyggnaden är navet i centrum och i utställningslokalerna ser jag barn som leker lok och vagnar, andra som utforskar de interaktiva spelen, några som beundrar de vackra, blankpolerade amerikanerna och äldre som släktforskar. Ett berättarcafé samlar en intresserad skara. Biblioteket lockar med spännande böcker, spel och filmer. Jag hittar snart vad jag söker.

Jag slår mig ner på en stol i den soliga hörnan utanför stationen och dricker en kopp kaffe. Platsen är full av folk. Hit kommer människor från när och fjärran. Några skyndar hemåt efter en lång dags arbete medan en del är på väg till en kreativ studiecirkel eller kvällens teaterföreställning. Andra skyndar in för att köpa det allra sista till kvällens middag; dofter av ost blandas med kaffe och nybakat bröd. Jag läser i min bok, följer en annan människa i tankarna, men avbryts ibland av högljudda ungdomar på väg till festivalen. Solen bryts genom Åsa Jungnelius fem meter höga glasskulptur och ett rött sken sprider sig över platsen.

Kultur kan vara...

- processer som skapas i möten med människor, konstuttryck och upplevelser
- meningsbygge för individen, livsmönster och evenemang
- speglingar av våra civilisationer och vad vi gör med vårt samhälle
- ett sätt för framtida generationer att minnas oss
- en motor i samhällsutvecklingen

Konst och kultur kan på så sätt vara starka krafter för ett mer civiliserat och mänskligare samhälle. Och ovärderliga verktyg när det gäller att utveckla sin empatiska förmåga, liksom att stärka sin tro på sig själv. Barn, ungdomar eller vuxna som lär sig spela teater, skriva berättelser, dansa och upptäcka ljud och musik eller läsa, se och höra verk av historiens stora konstnärer och möta nutida konstutövare blir inte nödvändigtvis skådespelare eller författare för det. Men man får större möjligheter att förstå andra människor och respektera deras uttryck. Man lär sig också värdet av kreativitet och nytänkande, något som är en värdefull tillgång oavsett senare livsval.¹ Ett nyskapande och aktivt kulturliv förbättrar livskvalitén. Kultur ger upplevelser, insikt, delaktighet och inflytande i samhället och kan på så sätt motverka och förebygga ohälsa.² För nyinflyttade kan ett aktivt kulturliv vara vägen till gemenskap. Ett aktivt kulturliv kan också vara en viktig etableringsfaktor, då allt färre flyttar till en ort bara för att arbeta. Intressant kulturverksamhet kan vara ett sätt att sprida kännedom om, och intresse för, en kommun.³

¹ www.svenskscenkonst.se Catherine Baumann; Föreläsning med professor Peter Aronsson 2012-05-21

² Kulturplan Kalmar län 2012-2014; Underlagsrapport 1 till Framtidskommissionen, Eva Bergqvist

³ Kulturens kraft för regional utveckling, Lisbeth Lindeborg & Lars Lindqvist (red.) 2010

Nulägesbeskrivning

Nationella kulturpolitiska mål

Den kommunala kulturplanen utgår från de nationella kulturpolitiska målen, som slår fast att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor, främja kvalitet och konstnärlig förnyelse, främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas, främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan inom kulturområdet och särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.⁴

Kalmar läns mål för kulturpolitiken

Kalmar läns vision för kulturpolitiken överensstämmer i många delar med Emmaboda kommuns kulturplan. I kulturplanen för Kalmar län 2012-2014 står det följande:

Barn och unga är framtiden och det är också de som står i fokus för de satsningar som görs. De både ger, får, deltar, påverkar och tar plats i kulturella sammanhang. Kulturen i Kalmar län har fått en central roll för tillväxt, utveckling och det livslånga lärandet. Den har en betydande plats på allt fler arenor och på fler områden. Genom en ökad samverkan mellan olika aktörer verkar kulturen som en självklar del i livets alla skeden; på förskolan, arbetsplatsen, i vården och i äldreomsorgen. Starka samarbeten mellan kulturen och näringslivet skapar en bra grogrund för en dynamisk innovationskraft i länet. Här finns också goda och långsiktiga förutsättningar för entreprenörskap inom kulturella och kreativa näringar vilket gör att affärsidéer och företagandet ökar. I grunden ligger Kalmar läns kulturarv. Vi tar tillvara dess värden och använder det i arbetet för ett hållbart samhälle. Befolkningen i Kalmar län präglas av mångfald. Här kan man också delta och utöva kultur på lika villkor. Det skapar ett starkt kulturliv, både inom länet och över läns- och landsgränserna. Kulturen bidrar till ökad demokrati, länsinvånarnas personliga utveckling och är en sammanlänkande kraft i mötet mellan folkgrupper och individer och mellan Kalmar län och andra regioner. I Kalmar län finns starka varumärken och välkända kulturverksamheter av hög kvalitet som ger regionen en stark identitet och särprägel. Det gör vårt län attraktivt, lockar företag att etablera sig och människor att flytta hit eller besöka oss. Detta bidrar till en tillväxt, utveckling och förnyelse som gör Kalmar län ledande inom konstnärliga uttryck.

Regionala kulturpolitiska mål

1. *Kultur i hela länet: En stabil kulturinfrastruktur ska ge alla länsbor möjlighet att ta del av och delta i ett brett kulturutbud inom alla kulturområden.*
2. *Barn och ungdomar ska ha hög delaktighet i kulturlivet och möjligheter att påverka kulturutbudet i länet.*
3. *Länets kulturarv ska bevaras, användas och utvecklas.*⁵

⁴ www.regeringen.se/sb/d/1897 Kulturpolitiska mål antagna december 2009

⁵ Kulturplan Kalmar län 2012-2014

Nulägesbeskrivning Emmaboda kommun

Föreningar, studieförbund och andra kulturaktörer arrangerar en mängd olika program och spelar en mycket viktig roll för kulturlivet i Emmaboda kommun. Men förutom stöd till dessa är det viktigt med kommunala insatser av hög kvalité inom bibliotek, museiverksamhet, kulturskola och egna arrangemang. Kommunens roll ska vara att finna och utveckla det intresse och den entusiasm som kan finnas lokalt. I Emmaboda kommun finns ett kulturarv väl värt att bevara, använda och utveckla. Barn och ungdomar ska prioriteras som en särskilt viktig målgrupp för olika kulturaktiviteter. Kultur som en hälsofrämjande kraft ska även komma äldre till del.

Enligt folkbiblioteksstatistiken har biblioteken i Emmaboda en mycket hög utlåningsgrad; 13,4 utlån per invånare år 2011. Bibliotek är viktiga kulturspridare och kan erbjuda en levande inlärningsmiljö.

Emmaboda kommun prioriterar barn- och ungdomskulturen, eleverna får regelbundet möta musik/teater/dans och film i skolan. Kulturskolan har också en betydelsefull roll och enligt Lärarförbundets senaste ranking är Emmaboda kommuns kulturskola bäst i länet.

I Emmaboda kommun ligger Boda, Johansfors och Åfors glasbruk som alla grundades under 1800-talets senare hälft. Glasbrukstraditionen är en viktig del av Emmabodas identitet som vi vill slå vakt om. Idag är det både internationellt erkända glaskonstnärer och de mindre studiohyttorna som sätter Emmaboda på kartan. The Glass Factory – glasmuseet i Boda glasbruk och Kristallmuseet i Johansfors är viktiga nav och mötesplatser för konstnärer, formgivare, glasintresserade invånare och turister med sina regelbundna utställningar av både historiskt glas och samtidsglas. Glasmuseet spelar en betydelsefull roll i omvandlingen av Glasriket idag. I The Glass Factory visas och förvaras den stora glassamlingen med ca 40 000 glasföremål från Boda, Kosta och Åfors glasbruk. Emmaboda kommun äger även glasbrukens stora pappersarkiv.

Vilhelm Moberg beskrev i sina romaner på ett levande och intressant sätt sin hembygd och sitt kulturarv. På så vis skapade han även en viktig del till vårt gemensamma kulturarv. Det var uppväxten i Moshultamåla och den nära kontakten till miljöerna och människorna som gav honom inspiration till hans författarskap. Inom kommunen finns ett tjugotal kulturmiljöer som kan kopplas till Moberg och hans litterära gestalter, vilka blivit populära utflyktsmål. Även Elisabeth Bergstrand Poulsen och Gertrud Lilja är betydelsefulla författare från kommunen. Tillsammans med Vilhelm Moberg utgör de grunden till det litterära Emmaboda.

Musiklivet spelar sedan länge en viktig roll inom Emmaboda kommuns kulturliv. Exempel på detta är våra återkommande musikfestivaler i Rasselbygd (Emmabodafestivalen) och i Munde-kulla, men även musikkårerna och jazzföreningen är viktiga i kommunens musikliv. Ett stort motorintresse präglar också kommunen.

Påfallande är hur Emmaboda kommun präglats av migrationen på olika sätt, med stor utvandring under 1800-talet och invandring under 1900-talet. Det har på senare år gjort Emmaboda till en mångkulturell kommun, vilket inte minst gett avtryck inom glaset och designen. Tillsammans med övriga kulturuttryck i kommunen ger det ett rikt kulturliv att bygga vidare på.

Kulturplan i Emmaboda kommun

Syftet med kulturplanen är att beskriva och visa den politiska viljeinriktningen för att utveckla kulturen i Emmaboda kommun. Grunden för kulturpolitiken är kulturens egenvärde. Samtidigt ska vi ta tillvara kulturens och kreativitetens betydelse för andra samhällsområden.

En kulturplan för Emmaboda kommun omfattar alla delar av den kommunala organisationen, civilsamhället och näringslivet. Planen ska ses som ett strategiskt instrument för utveckling av kommunen och samordnas med översiktsplan och kommunfullmäktiges inriktningsmål. Kulturfrågorna ska därför integreras med kommunens övriga arbetsområden – såväl i näringslivspolitik som i sociala, pedagogiska och miljörelaterade verksamhetsområden. På detta sätt följer planen målsättningarna i Kalmar läns regionala Kulturplan och Agenda 21 for Culture⁶.

Kulturpolitiken ska beskriva grundläggande kulturvärden, prioritera och tydliggöra profileringar, inspirera samt styra medel för utveckling utifrån de kulturpolitiska målen.

Kulturplanen sätts under 2013 och ska utvärderas och uppdateras efter 2015.

Kulturpolitiska mål i Emmaboda kommun

De kulturpolitiska målen för Emmaboda kommun är följande:

- **Kulturen ska öka livskvalitén och ge möjlighet till eget skapande och egen utveckling.**
- **Kulturen ska vara en del av den utveckling som skapar tillväxt, identitet och attraktionskraft för Emmaboda kommun.**⁷

Dessa mål kan delas upp i fyra huvudspår:

Allas rätt till kultur

- Främja kulturmöten för alla, oavsett bakgrund och förutsättningar
- Ge ökade möjligheter för invånarna, såväl unga som äldre, att påverka kommunens kulturutbud

Eget skapande och utövande

- Främja det egna utövandet, det livslånga lärandet och den egna utvecklingen
- Prioritera barn och ungas kreativitet
- Förbättra villkoren för den nyskapande kulturen

Ett levande kulturarv

- Våra immateriella och materiella kulturarv ska bevaras, användas och utvecklas
- Kulturarvet ska bidra till att stärka identiteten och vi-känslan hos kommuninvånarna

Kulturen utvecklar Emmaboda kommun

- Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling
- Emmaboda kommun ska vara en central arena i regionen med egen attraktionskraft

⁶ Kulturplan Kalmar län 2012-2014; www.agenda21culture.net

⁷ Förslag till Översiktsplan 2012

Strategier för Emmaboda kommun

De kulturpolitiska målen bryter vi ner i ett antal strategier, som tydliggör målen och sammanfattar medlen. Under nästa avsnitt beskriver vi medlen och kompletterar med konkreta utvecklingsmål inom respektive verksamhet.

- Främja nyskapande och ett aktivt kulturliv för alla åldrar med starkt stöd till föreningslivet, hög kvalitet i våra bibliotek, museer och i kulturskolan samt med satsningar på egna arrangemang. Förbättrad samverkan mellan de olika aktörerna ska prioriteras.
- Arbeta för jämställdhet, mångkulturella perspektiv och tillgänglighet för alla.
- Utveckla nya strategier inom kulturområdet i samråd med civilsamhället genom återkommande arbete med och utvärdering av kulturplanen samt systematiskt kvalitetsarbete.
- Prioritera barn och ungdomar som en särskilt viktig målgrupp för olika kulturaktiviteter utifrån deras villkor och intressen.
- Utveckla ett kreativt lärande i samverkan mellan kommunens kulturverksamheter och förskola/skola genom estetiska läroprocesser, IKT-pedagogik och entreprenöriellt lärande.
- Utveckla biblioteken i kommunen till allt viktigare nav och mötesplatser i samhällslivet för att sprida kultur, information och digital kompetens.
- Underlätta och uppmuntra till fler företag inom kulturell och kreativ sektor samt öka samarbetet med övriga näringslivet.
- Förvalta och utveckla arbetet kring vårt kulturarv, med betoning på Det litterära Emmaboda, släkt- och emigrantforskning, glas- och muskarven samt motor.
- Utveckla The Glass Factory till ett besökscentrum med regionalt ansvar för glas med regionala och statliga medel.
- Insatser med ett mångkulturellt fokus ska främja kulturmöten. Kulturarvet ska bidra till att stärka identiteten och vi-känslan hos kommuninvånarna.
- Ökad satsning på kulturturism och platsutveckling i nära samarbete med besöksnäringen.
- Utveckla attraktiva mötesplatser och arrangemang som lockar/sticker ut.
- Arbeta aktivt med kulturmiljö- och byggnadsfrågor i nära samverkan med planarbete inom kommunen och med näringslivet.
- Belysa och lyfta fram kulturens betydelse inom alla samhällssektorer utifrån Agenda 21 for Culture.
- Utifrån aktuell forskning uppmärksamma sambanden mellan kultur och hälsa mer och utveckla lokala projekt/verksamheter.

Medel för verksamheterna

Föreningslivet

Ett starkt föreningsliv är grundbulten i kulturverksamheten i kommunen och viktigt att stötta. Hembygdsrörelsen, andra kulturföreningar och studieförbund arbetar aktivt med folkbildning och är viktiga kulturförmedlare, bra på att skapa processer och möten mellan människor. Hembygds- och kulturföreningar, studieförbund och invandrarföreningar kan årligen söka kommunalt bidrag från Bildningsnämnden enligt särskilda regler. (Övriga föreningar stöds av Teknik- och fritidsnämnden.) Varje år avsätts dessutom medel för speciella satsningar som syftar till att väcka och stärka barns och ungdomars kulturintresse.

Det finns ett behov av att se över regelverket för föreningsstödet, gärna i samverkan med andra kommuner i regionen. Ett arrangemangsstyrt bidrag skulle kunna motivera till ökade satsningar av publika arrangemang. Investeringsbidrag till vissa föreningar finns det också behov av.

Mål för föreningsstödet:

- Främja föreningslivet och kulturlivet i stort.
- Utveckla demokratin i kommunen; alla medborgare ska känna sig delaktiga i samhället.

Utvecklingsmål för föreningsstödet:

- Främja föreningslivet genom utökat stöd till föreningarna; både genom bidrag och i form av marknadsföring, digital kompetens, information om olika bidrag, samordning mellan olika föreningar, kontakter gentemot skolor samt allmänna råd och tips. Målet är att antalet föreningsdrivna arrangemang ska öka framöver.
- Se över regelverket för föreningsstödet.
- Arbeta för tillkomsten av en Förening för scenkonst (se s. 23).
- Arbeta för att utveckla föreningskompetens på skolorna tillsammans med respektive skolledning genom att initiera föreningskontakter, stötta skolföreningar m.m.
- Utveckla verksamheten ”GoOnsdag” i samarbete med föreningarna och näringslivet (se s. 10).

Kulturstipendium

Varje år i december delar Bildningsnämnden ut kulturstipendium i form av ett hedersomnämnan-
de och ett arbetsstipendium. Hedersomnämmandet utdelas som uppskattning av värdefulla insatser som har eller har haft betydelse för kommunens kulturliv. Arbetsstipendiet delas ut som stöd för att kunna genomföra värdefulla insatser för kommunens kulturliv eller som stöd till utbildning och forskning. Även Kulturskolan delar årligen ut ett hedersomnämnan-
de till en ambitiös och initiativtagande aktiv elev, som har varit en förebild för andra elever i sitt kreativa uttryck.

Mål för kulturstipendierna:

- Främja kulturella initiativ inom Emmaboda kommun genom att utdela ett *hedersomnämnan-
de* som uppskattning av värdefulla insatser som har eller har haft betydelse för kommunens kulturliv samt ett *arbetsstipendium* som stöd för att kunna genomföra värdefulla insatser för kommunens kulturliv och/eller som stöd till utbildning och forskning.
- Stötta och uppmuntra ambitiösa och initiativrika grundskoleelever inom kulturskolan.

Barn- och ungdomskultur

Kultur för barn- och unga är sedan länge ett prioriterat område nationellt, regionalt och lokalt. Enligt Barnkonventionen ska vi ”respektera och främja barnets rätt att till fulla del delta i det kulturella och konstnärliga livet och skall uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet”.⁸ Detta görs i Emmaboda kommuns skolor i dag bland annat genom arbete inom ramen för det statliga projektet Skapande skola⁹ och genom den lokala Kulturgruppens¹⁰ arbete med kulturutbud för barn och elever i förskola och skola. Alla elever deltar i och upplever flera kulturaktiviteter varje läsår; såsom teater, musik, dans, författarbesök, film m.m. Dessa program arrangeras ofta i samverkan med de regionala kulturinstitutionerna såsom Länsmusiken, Byteatern, Regionteatern m.fl.

Tidsresor tillsammans med bl.a. Kalmar läns museum är exempel på arbetsätt som genom elevernas delaktighet i processen stimulerar intresset för det egna kulturarvet kring exempelvis Moberg, Bergstrand-Poulsen, Dacke och glasbruken. Utnyttjandet av kulturmiljöerna i skolans närmiljö kan öka och samarbete med hembygdsföreningar och andra lokala föreningar, entreprenörer och institutioner är viktiga både för eleverna och föreningarna för att skapa sammanhang och knyta kontakter. Kulturarv och kulturmiljöer som knyter an till samtiden är särskilt intressanta för att ge barn och unga ett bredare perspektiv på dagens samhälle.

Också skolbibliotekens verksamhet spelar stor roll för att stimulera barns och ungas intresse för kultur och litteratur liksom samarbetet med Kulturskolan (s. 12) och The Glass Factory (s. 17). En särskild modell – Emmabodamodellen – togs fram 1996 för att främja barn och ungas språkutveckling utifrån bibliotekens verksamheter, och den kan utvecklas vidare.

Det är angeläget att långsiktigt stärka kulturens roll i lärandet i kommunens skolväsende. Kulturen är viktig för den personliga utvecklingen, för att känna sammanhang och för att själv uppleva och skapa för att kunna göra val utifrån nyfikenhet och intresse. Förmågan till överblick och att kommunicera känslor, vanan vid att utsätta sig för risker och förtrogenhet med estetiska uttryck är viktiga medborgerliga egenskaper men också centrala konkurrensfördelar i den globala ekonomin. Många samhällsproblem kräver en kombination av kunskaper.¹¹

Kulturgaranti

Skolan ska följa en plan för hur barn och elever möter kulturen i förskola och skola. Kulturskolan och Kulturgruppen ska involveras i arbetet med att samordna olika kulturaktiviteter som resurs för lärandet. Kulturaktiviteter som planeras för skolan ska bygga på läroplanen och bidra till

⁸ Barnkonventionen artikel 31

⁹ Målet med stödet är att genom ökad samverkan med kulturlivet, långsiktigt integrera kulturella och konstnärliga uttryck i skolans arbete, vilket ska bidra till att nå kunskapsmålen i högre grad

¹⁰ Gruppen består av representanter från kulturenheten, kulturskolan, biblioteken, The Glass Factory, lärare, rektorer samt representant från Folkets Hus

¹¹ Underlagsrapport 1 till Framtidskommissionen, Eva Bergqvist s. 59

individens lärande. I samband med kulturaktiviteterna finns det förutsättningar att utveckla sociala färdigheter och diskutera värdegrund och livsstilsfrågor, liksom att arbeta med ämnesfördjupningar och ämnesövergripande verksamheter. Detta görs bl. a. i samarbete med de regionala dans-, musei-, film-, drama- och musikpedagogerna samt konstnärer under workshops.

Det är viktigt att alla barn och unga får uppleva ett så varierat utbud av kultur som möjligt under skolåren i syfte att väcka elevernas egna kreativa kraft. Samordningen mellan de olika kulturinsatserna behöver ökas och därför ska en Kulturgaranti införas i samverkan med framtagandet av en Skolkulturplan i vilken det specificeras vilka kulturuttryck varje elev ska få möta under sin utbildning. Denna Kulturgaranti utgör ryggraden i Skolkulturplanen.

Estetiska läroprocesser

Kulturen kan och bör spela en betydelsefull roll för förståelsen av olika ämnen. Att arbeta med estetiska läroprocesser i skolan gynnar en kunskapsutveckling där eleven får knyta samman känslor, upplevelser, kunskaper, erfarenheter och analys till en helhet. Det är en kunskapssyn som utgår från att kunskapen skapas i människan tillsammans med andra människor.

Estetik har många olika uttryckssätt. För att ge elever möjlighet att bättre formulera och gestalta sitt lärande ska alla språk användas; talspråk, skriftspråk, matematiska symboler och de estetiska språken (musik, bild, dans, teater, form, media etc.). De rymmer symboler som hjälper människan att göra sammanhangen begripliga.¹²

Eftersom både kultur och skola ligger inom Bildningsnämndens ansvarsområde är det naturligt att förena och utveckla områdena för att tillsammans verka för högre måluppfyllelse i skolan och utveckla samverkan mellan grundskola och kulturskola. Genom kompetensutveckling kan lärarna stärkas i sitt kulturuppdrag och ge behöriga och kompetenta lärare med kunskap inom estetiska läroprocesser i skolan. Det innebär att lärare oavsett ämne kompletterar sin utbildning för att få större kunskap i hur man arbetar ämnesövergripande med hjälp av estetik och kultur som verktyg.

Barn – och ungdomskultur utanför skolan

Det är viktigt att det finns utbud av barn- och ungdomskultur utanför skoltid. Kulturskolan kan utvecklas för att omfatta fler områden. Fritidshemmen och fritidsgårdarna är viktiga arenor för kultur, både för det egna skapandet och för ökade upplevelser. Skaparverkstäder i olika material, musikstudios, skrivarkurser, nyskapande digitala produktioner, upplevelsebaserade utställningar för barn m.m. är exempel på angelägna verksamheter. I vissa fall kan dessa placeras på fritidshemmen/fritidsgårdarna, i vissa fall kan de arrangeras genom t.ex. studieförbunden eller integreras med verksamheter för vuxna inom föreningslivet, t.ex. med teaterverksamheten i Åfors.

Lovverksamheten på huvudbiblioteket och The Glass Factory – glasmuseet i Boda glasbruk ska utvecklas ytterligare och fler familjeprogram ska arrangeras. Verksamheten inom ”GoOnsdag” syftar till att sammanföra kommunal verksamhet, föreningsliv och näringsliv till ett stadsliknande utbud en kväll i veckan.

¹² www.ullawiklund.se; Underlagsrapport 1 till Framtidskommissionen, Eva Bergqvist

Det är viktigt att kommunen ser och uppmärksammar barn och ungas egna idéer och kulturer. Musik, film, spel m.m. spelar stor roll i många ungas vardag och behöver lyftas fram genom nya koncept. Arbetet ska syfta både till att visa på en acceptans för de ungas intressen och för att visa på fördjupningar och alternativ. Ungdomsrådet inom ”GoOnsdag” är ett bra existerande forum som ska tas tillvara för framtida utveckling.

Mål för barn- och ungdomskultur:

- Systematiskt ta hänsyn till barnperspektiv och barnkonventionen i de beslut som berör barn och ungdomar.
- Respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet.
- Erbjud barn och unga ett så varierat utbud av kultur som möjligt under för- och grundskolåren med syftet att väcka elevernas egna kreativa kraft.
- Långsiktigt integrera kulturella och konstnärliga uttryck i skolans arbete genom samverkan med kulturlivet för att bidra till att eleverna når kunskapsmålen i högre grad.
- Erbjud ett bra utbud av barn- och ungdomskultur på fritiden.
- Stötta föreningslivets barn- och ungdomssatsningar.

Utvecklingsmål för barn- och ungdomskultur:

- Vidga pedagogik begreppet för att stimulera olika inlärningsstilar i syfte att öka måluppfyllelsen i skolan. Det ska ske genom att förändra och förbättra kulturverksamheten i skola och förskola med stöd från bl.a. regeringens satsning på Skapande skola. Men också genom att integrera kulturen mer i undervisningen med estetiska läroprocesser som ett kompletterande verktyg.
- Genomföra kompetensutveckling inom kultur i skolan och estetiska läroprocesser för lärare och rektorer.
- Ta fram en Skolkulturplan med en Kulturgaranti som ger riktlinjer för vilka kulturverksamheter som ska ingå i elevernas utbildning. Lokalhistoria och lokala kulturmiljöer såväl som professionell kultur är viktiga delar av verksamheten.
- Vidarutveckla mångfaldsarbetet utifrån det mångkulturella samhälle Emmaboda kommun är samt främja jämställdhet och tillgänglighet för alla.
- Se över tillsättning, ansvar och rutiner inom Kulturgruppen för skola och förskola.
- Tydliggöra informationen kring olika kulturprogram på våra skolor. All information om pågående och planerade kulturprogram ska finnas tillgänglig för elever, föräldrar och allmänheten.
- Arbeta för att utveckla föreningskompetens på skolorna (se s. 8).
- Utveckla pilotprojekt kring glaspedagogik på Bjurbäcksskolans högstadium i samarbete med The Glass Factory, projektet Skola & Kultur inom Kalmar län m.fl. för att därefter utvidga verksamheten till fler stadier och skolor.
- Stimulera och stötta barn och unga till ett aktivt fritidsliv med kulturella förtecken utifrån deras egna önskemål och initiativ.
- Arrangera ett kommunalt utbud av barn- och ungdomskultur vid sidan av skolan på fritidshem, fritidsgårdar, bibliotek, kulturskola och The Glass Factory. Workshops, teater- och musikföreställningar och skivrarverkstäder är några exempel på detta.
- Informera mer om det särskilda bidrag som finns att söka för föreningars barn- och ungdomsverksamhet (se s.8).

Emmaboda Kommunala Kulturskola

Emmaboda Kommunala Musikskola startade 1969 för att 2009 ombildas och utvecklas till Kulturskola då teater och dans lades till utbudet. Kulturskolan har undervisning enskilt, i grupper och inom ordinarie musikundervisning. Kulturskolan är central för musikundervisningen i Emmaboda kommun. Utöver teater och drama behöver verksamheten utvecklas med ytterligare kulturformer. Elever i behov av särskilt stöd är en särskilt prioriterad målgrupp.

Kulturskolans mål är att deltagare i verksamheten utvecklas och stärker sin självkänsla, självförtroende och självtillit samt upplever att den individuella unika förmågan tas på allvar. Individens föreställningar, känslor och stämningar ska främjas och stimuleras till en harmonisk helhetsutveckling. Den konstnärliga kunskapstraditionen och nyskapandet ska utvecklas fortlöpande, samt bidra till gynnsamma förutsättningar för en frimodig kreativ utveckling oavsett estetiskt uttryckssätt. Hög kvalitet ska nås via frekvent och adekvat utbildning/fortbildning av personalen. Kulturskolan är en kulturell och social mötesplats där samhörighet, respekt och delaktighet genomsyrar mötet med individen.

Det finns ett klart samband mellan kreativitet och förmågan att tillgodogöra sig baskunskaper, vilket påverkar personlighetsutvecklingen i ett livslångt perspektiv. Det sambandet vill Kulturskolan fortlöpande utveckla för alla invånare i Emmaboda kommun. God marknadsföring av verksamheten är angeläget för att nå en utökad intern samverkan med övriga kommunala verksamheter, samt att även utöka samarbetet med föreningsliv, näringsliv och andra aktörer såväl lokalt som regionalt. Kulturskolan är delaktig i verksamheten ”GoOnsdag” och ser verksamhetens utvecklingspotential.

Kulturskolans strävan är även att bidra till en kontinuitet och utvecklande av glasrikets kultur- och musiktradition av aktiva musikkårer. Detta ska bl.a. ske genom att utveckla ungdomsmusikkåren till en blåsakademi av hög kvalitet.

Mål för Emmaboda Kommunala Kulturskola:

- Stärka självkänslan, självförtroendet och självtilliten för varje individ inom verksamheten. Alla ska känna att deras unika förmåga tas på allvar.
- Främja individens föreställningar, känslor och stämningar och stimulera till en harmonisk utveckling.
- Fortlopande utveckla den konstnärliga kunskapstraditionen och nyskapandet inom musik, dans, bild och teater.
- Vara en kulturell och social mötesplats där samhörighet, respekt och delaktighet genomsyrar varje möte med individen.
- Bidra till personlighetsutveckling via kreativt skapande i ett långt perspektiv från barnsben via ungdomsåren till vuxenålder och ålderdom.
- Ge adekvata kunskaper i estetiska ämnen och förbereda för högre konstnärliga utbildningar.
- Utveckla ungdomsmusikkåren till en kvalitativ blåsakademi som även levandegör glasrikets musikkårer.
- Vidarutveckla den rotade acceptans och respekt för kulturskolan som gör den till en självklar samarbetspartner lokalt, regionalt och nationellt.
- Vara det självklara navet för all musikundervisning i Emmaboda kommun.

- Bidra till att utveckla verksamheten inom ”GoOnsdag”.

Utvecklingsmål för Emmaboda Kommunala Kulturskola:

- Ytterligare utveckla verksamheterna teater/drama och form/färg samt om möjligt även dans och övriga närliggande kreativa uttrycksformer i samarbete inom regionen.
- Ytterligare stimulera ensemblerverksamheten genom ökad möjlighet till samspel för eleverna.
- Påbörja i konkret form tillblivelsen av en blåsakademi i samarbete lokalt och regionalt.
- Utveckla prova-på-verksamhet.
- Stärka banden mellan kulturskolan och grundskolan/gymnasiet.

Emmaboda bibliotek

Biblioteket invigdes år 1980, finns i anslutning till Folkets Hus och har en yta på ca 900 m². Biblioteket har en öppen planlösning, och lokalerna inrymmer, förutom utställnings- och programhall, avdelningar för fack- och skönlitteratur, tidskrifter, barn- och ungdomsavdelning och datorarbetsplatser även miljöer för tidningsläsare och studerande, lokalsamling och avdelning anpassad för särskilda tjänster.

Verksamheten består av service gentemot låntagare samt uppsökande och utåtriktad verksamhet. Emmaboda bibliotek har under senare år utökat verksamheten med en omfattande program- och utställningsverksamhet. Bibliotekets tjänster är ett stöd för andra kommunala verksamheter och har som mål att erbjuda tjänster och media som stöttar alla målgruppers behov av kunskap, inspiration, personlig utveckling och rekreation. Det fungerar bl. a. som skolbibliotek åt gymnasieskolan. Program och utökat öppethållande onsdagskvällar till kl. 21, som en del av ”GoOnsdag”, har öppnat upp verksamheten på Emmaboda bibliotek. Arrangemangen stödjer målsättningen att biblioteken skall vara allmänhetens vardagsrum.

Biblioteket är mycket uppskattat och fler verksamheter är på väg in; forskarservice, lärcentrum, utökat utställningsverksamhet m.m. Inom biblioteket pågår således en utveckling mot ett kulturcentrum med allt fler program, verksamheter och kulturuttryck, samtidigt som det är trångt och behöver renoveras. ”Man måste satsa annars står man stilla”, sa flera deltagare vid kulturseminarierna våren 2012.¹³ Inom Emmaboda bibliotek finns en stor utvecklingspotential och man håller på att utreda de framtida behoven av lokaler, investeringar och personal. Tillgänglighet för alla är särskilt viktigt att beakta i kommande planer. En dialog förs även med hyresvärderna Emmaboda Folkets Hus för att se hur de kan matcha de kommande lokalbehoven.

Bjurbäcksskolans bibliotek

Bjurbäcksskolans bibliotek är lokaliserat i anslutning till högstadiet år 7-9, men fungerar också som skolbibliotek för år F-6. Biblioteket är välutrustat, datoriserat och funktionellt. Huvudbiblioteket och skolbiblioteket har gemensamma måldokument och kvalitetsredovisningar och samarbetar kring media, katalog och tjänster. Skolbiblioteket är bemannat större delen av skol-

¹³ Kulturseminarium 2/4 2012 i Vissefjärda. Liknande tankegångar 27/3 i Emmaboda och 29/3 i Johansfors.

dagen och arbetar med inflytande kring verksamheten i biblioteksråd; både med pedagoger och med elever. Klassbesök, bokprat, pedagogiskt samarbete och informationssökning ingår i verksamheten.

Filialbiblioteken

I Emmaboda kommun finns sex filialbibliotek belägna utanför centralorten. Biblioteken är nära knutna till skolans organisation och ledning. Fyra av biblioteken är kombinerade skol- och folkbibliotek, ett är integrerat med en förskola och ett är ett rent folkbibliotek. Då flertalet av biblioteken är kombinerade skolbibliotek finns det ett välutvecklat samarbete med skolan och förskolan. Biblioteken är bemannade under stor del av skoldagen i den utsträckning det går i relation till kvällsöppettider, uppsökande verksamhet som ”Boken kommer”, arbetsplatsbibliotek och institutionsbibliotek.

Biblioteken i yttre området har en gemensam handlingsplan liksom kvalitetsredovisning. De samarbetar också kring media, katalog, marknadsföring. I filialbibliotekens arbete ingår deltagande i Kulturgruppen för skola och förskola med ansvar för skolbio, ”bion kommer” och författarböcker. Samtliga bibliotek arrangerar både enskilt och gemensamt kulturella arrangemang utifrån varje biblioteks förutsättningar.

Mål för biblioteken:

- Skapa förutsättningar för ett livslångt lärande och växande.
- Främja demokratin i samhället.
- Erbjud en attraktiv miljö, tillgänglig för alla.
- Vara nydanande, innovativa och möta framtiden på ett attraktivt sätt.
- Sätta användaren i centrum.
- Vara kulturförmedlare.

Utvecklingsmål för biblioteken:

- Uppdatera den gällande Biblioteksplanens åtgärdsplan (se bilaga).
- Färdigställa en särskild plan under 2012 angående framtida verksamheter på huvudbiblioteket, inklusive framtida lokal- och tillgänglighetsbehov.
- Revidera Emmabodamodellen för att förbättra barns språkutveckling (se s. 9).
- Utveckla lärcentra och forskarcentrum på huvudbiblioteket.
- Fortsätta att marknadsföra och lyfta fram skönlitteraturen på biblioteket, och särskilt då den samtida litteraturen och böcker på andra språk, både för barn och vuxna.
- Utveckla Det litterära Emmaboda (se nedan).

Det litterära Emmaboda

Vilhelm Mobergs författarskap har satt präge på Emmaboda med omnejd. Det finns ett stort värde i att utveckla olika aspekter av hans författarskap och knyta an till den bygd som har inspirerat honom. En dag med Moberg har arrangerats sedan 2005 som ett samarbetsprojekt mellan Emmaboda kommun, Vilhelm Moberg-Sällskapet och lokala hembygdsföreningar (tidigare även Lessebo kommun). Inför kommande år är det angeläget med samordning med fler

parter såsom biblioteket, kommunledningskontoret, Linnéuniversitetet, Emigrantinstitutet och föreningslivet. I samband med En dag med Moberg framkom önskemål om en sammanställning av platser att besöka med anknytning till Vilhelm Mobergs författarskap. Karta, text och bilder kring dessa platser finns nu samlade i foldern *I Vilhelm Mobergs litterära fotspår*.

I kommunen finns det flera andra framstående författare. Några exempel är Elisabeth Bergstrand Poulsen och Gertrud Lilja, båda från Långasjö, som har lämnat efter sig kulturskatter i form av både litterära och bildkonstnärliga verk.

Kontakter har nu inletts med Emigrantinstitutet, som är intresserade av samarbeten kring migration genom forskarservice, informationscentra, utställningar, berättarcafèer, digitalisering av arkiv m.m. En plan ska tas fram för hur Det litterära Emmaboda ska utvecklas i syfte att knyta ihop det gamla med det nya genom att låta dagens människor inspireras av våra kända, lokala författare.

Utvecklingsmål för Det litterära Emmaboda:

- Utveckla Det litterära Emmaboda utifrån våra kända författare Moberg, Bergstrand Poulsen, Lilja m.fl. Ta fram foldrar om Bergstrand Poulsen och Lilja med samma grafiska uttryck som foldern *I Vilhelm Mobergs litterära fotspår* så att de bildar en serie.
- Inspirera till eget skapande genom skivrarverkstäder med ett samtidsperspektiv för barn, unga och äldre i samarbete med studieförbund, föreningar och kulturskola.
- Främja kulturmöten och vara ett mångkulturellt centrum genom spännande utställningar, föreläsningar, berättarcafèer m.m. i samarbete med lokala föreningar, de litterära sällskapen, Emigrantinstitutet m.fl.
- Utveckla forskarservice och informationscentra kring släktforskning, migration m.m.
- Utveckla litteraturförmedlingen digitalt och arrangera minst två författarbesök/år.

Musiklivet och övrig scenkonst

Musiktraditionen är stark i Emmaboda kommun och viktig att bygga vidare på. Mellan åren 1967-1985 arrangerades här en av landets mest kända musikfestivaler: ”Musik i Emmaboda” där den jazzintresserade publiken fick sitt lystmäte. Många eldsjälur gjorde festivalen möjlig, och flera internationellt kända namn deltog. Idag finns en aktiv jazzförening som regelbundet arrangerar konserter. Endast ett par år efter det att ”Musik i Emmaboda” slutat tog ”Emmabodafestivalen” i Rassebygd vid, och är idag en av Sveriges mest välkända ungdomsmusikfestivaler och det som många förknippar med Emmaboda. På Mundekulla kurs- och retreatgård arrangeras ytterligare en musikfestival, och även Svenska kyrkan bidrar aktivt med ett rikt musikliv för alla åldrar i hela kommunen. Utöver aktiva instrumentalister i blåsmusikkårerna finns flera musikföreningar, aktiva rockband, entertainers och musiker inom vitt skilda genrer aktiva i kommunen.

Genom digital teknik direktsänder Emmaboda Folkets Hus Metropolitanföreställningar. Här finns möjligheter till breddning av kulturutbudet med fler digitala sändningar av andra typer av evenemang.

Det regionala samarbetet är viktigt inom alla kulturformer och inte minst inom musiklivet/scenkonsten. Den regionala Scenkonststrategi ligger till grund för fortsatt utveckling av verksamheten.

Utvecklingsmål för Musiklivet:

- Utifrån den regionala Scenkonststrategin och i samarbete med övriga förvaltningar stödja musikfestivalerna; t.ex. Emmabodafestivalen och festivalen i Mundekulla, samtida band, musikkårerna i Johansfors och Lindås m.fl. scen- och musikaktörer.
- Särskilt beakta perspektiv kring jämställdhet, mångkultur och tillgänglighet för alla.
- Utveckla en blåsakademi i samarbete mellan kulturskolan och musikkårerna samt de regionala kulturinstitutionerna i avsikt att utveckla en ny lokal och regional arena (s. 12).
- Stödja föreningslivet och deras arrangemang.
- Stödja bildandet av Förening för scenkonst (läs mer s. 23) i syfte att bredda musik- och scenkonstutbudet.

The Glass Factory – glasmuseet i Boda glasbruk

The Glass Factory – glasmuseet i Boda glasbruk är ett upplevelsebaserat interaktivt glasmuseum med en kvalitetssäkrad verksamhet, beläget mitt i Glasriket. Museet fungerar som kunskapscentrum och kreativ mötesplats för konstnärer, designers och besökare. The Glass Factory verkar för att främja allas möjlighet till glasupplevelser och utveckling av sin skapande förmåga.

The Glass Factory har Sveriges mest omfattande konstglassamling som består av ca 40 000 föremål från olika glasbruk av ett 50-tal konstnärer som har arbetat i materialet glas. Därmed är The Glass Factory Sveriges enda renodlade glasmuseum som kan profilera sig hela vägen med sin kontinuerliga och kvalitetssäkrade glasverksamhet som inkluderar tillfällig utställningsverksamhet, hot spots, basutställningar, utställningsförmedling för barn och ungdomar samt en utvidgad programverksamhet med föreläsningar, happenings, glasshower, teaterföreställningar och workshops. The Glass Factory tar avstamp i sin historiska glassamling och arbetar aktivt med kulturarvet genom olika samarbeten. Ny kunskap produceras ständigt som sätts in i en kontext och relateras till samtiden. Museet erbjuder en stor variation av visningar och kvalitetssäkrad pedagogisk programverksamhet både för vuxna och för barn och ungdomar. Därigenom främjar museet ett levande kulturarv som hela tiden används och utvecklas.

En viktig del i besöksmålet är glashyttan, som ligger i anslutning till The Glass Factory. Där arrangeras det glasshower, workshops, happenings, demonstrationer samt Residences mm. Samtida nationella och internationella konstnärer och designers bjuds in för att arbeta och experimentera med materialet glas och hitta nya uttryck. Besökarna integreras och har möjlighet att pröva på och undersöka hur det känns att arbeta med glas och utveckla sin kreativa förmåga.

Genom verksamheten i glashyttan, utställningsproduktion, programverksamhet och interdisciplinära experimentella samarbeten samt genom nationella och internationella utbyten arbetar The Glass Factory aktivt för att fördjupa och utveckla och stärka konstformen glas i Sverige.

Genom sin roll som kreativ mötesplats för glasområdets nationella och internationella aktörer, verkar The Glass Factory som en vitaliserande kraft för framtidens Glasrike och dess glasproduktion. Mot bakgrund av Glasrikets omstrukturering och paradigmskiftet inom glasnäringsen är det The Glass Factorys mål att utveckla besöksnäringen inom Glasriket och regionen genom att tillhandahålla ett levande hantverk där man bl. a. kan prova på glasblåsning i historisk miljö, utställning av historiska föremål, samtida glaskonst och designutveckling, levandegjord kunskap

om glas, glashantverk, glaskonst och glasdesign, information och guidning till regionen samt möjlighet till rast och avkoppling, mat och dryck. The Glass Factory samarbetar med flera av Linnéuniversitetets institutioner samt med glasskolorna i Kosta och Orrefors. Målet är att utveckla ett kraftfullt samarbete med Pukebergsområdets olika aktörer, bl. a. Designarkivet.

Mål för The Glass Factory - glasmuseet i Boda glasbruk:

- Vara ett upplevelsebaserad interaktivt glasmuseum – med fingret på pulsen.
- Vara Sveriges renodlade glasmuseum – ett kunskapscentrum där det historiska ger perspektiv åt samtiden.
- Vara ett forum för en kvalitetssäkrad pedagogisk programverksamhet för barn och ungdomar med ett levande kulturarv som hela tiden används och utvecklas.
- Vara en kreativ mötesplats för samverkan, delaktighet och experimentella processer.
- Vara ett forum för internationella utbyten, mångfald och konstnärlig kvalitet.
- Vara ett forum för konstnärlig förnyelse och kvalitet som verkar för att utveckla det svenska glaset och vidga begreppet glas.
- Vara en regional utvecklingsfaktor.
- Vara en representant för regionens kulturhistoria.

Utvecklingsmål för The Glass Factory - glasmuseet i Boda glasbruk:

- Vara en representant för regionens kulturarv med regionalt ansvar för glas. Arbeta för att förstärka identiteten och vi-känslan lokalt och regionalt genom att tillgängliggöra vårt gemensamma kulturarv.
- Arbeta för att The Glass Factory och Johansfors Kristallmuseum ska bli ytterligare en av regionens kulturinstitutioner.
- Vara ett besökscentrum där besökaren kan få en samlad bild av glasrikeregionen.
- Utveckla ett ökat regionalt samarbete utifrån Det levande kulturarvet Glasriket.
- Öka besöksantalet, visningsfrekvensen och antalet events i samarbete med Designhouse Stockholms OPEN, hyttan, den nya sliparverkstaden och övriga aktörer inom Glasriket.
- Utveckla praktikplatser för studenter på Linnéuniversitetet och andra glas- och designutbildningar.
- Arrangera Höstsalong för glaskonstnärer regionalt.
- Vara en självklar plats för kommunens skolelever att fördjupa sina kunskaper kring glas.
- Utveckla ett pilotprojekt kring glaspedagogik på Bjurbäcksskolans högstadium i samarbete med bl.a. projektet Skola & kultur inom Kalmar län.
- Utveckla Barnens Glass Factory och koppla verksamheten tydligare till hemsidan.
- Utveckla hemsidan med fler språk, tävlingar och lokal portal till Boda glasbruk samhälle.
- Systematiskt arbeta vidare med mångkultur- och jämställdhetsperspektiv på utställningarna samt tillgänglighet för alla.
- Realisera en hållbar lösning för pappersarkiven från Boda, Åfors och Kosta glasbruk (se nedan).

Johansfors Kristallmuseum

Kristallmuseet visar Johansfors glasbruks produktion från 1891 och fram till 1990-talet. Förutom kristallglassamlingen finns exempel på pressglas, målat glas, blåsigt och färgat glas. Särskilt utrym-

me ges åt Bengt Orups produktion, då han var brukets konstnärliga ledare mellan 1952 och 1972. I nyinrättade arkivlokaler intill museet finns det gamla bruksarkivet bevarat tillsammans med Modala glasbruks pappersarkiv. Kristallmuseet har samma öppettider som glasbruksshoppen. Museet och arkivet ägs och drivs av Emmaboda kommun.

Läget kring Kristallmuseet i Johansfors har upplevts osäkert de senaste åren. Ovisshet rådde länge kring brukets framtid och verksamheten i Kristallmuseet påverkades då tillgängligheten till museet är beroende av övriga verksamheter i byggnaden och deras öppethållande. Nu har nya ägare övertagit verksamheten vid Johansfors Glasbruk och tillförsikten och idéer för utveckling flödar igen.

Det har hög prioritet att utveckla utställningsverksamheten i Kristallmuseet. Förslagsvis med regelbundna separatutställningar kring särskilda formgivare eller teman kombinerat med mindre gästutställningar, exempelvis med lån från de boende i Broakulla. Nytt informationsmaterial ska tas fram och programpunkter utvecklas i samarbete med övriga aktörer i Johansfors Glasbruk. Ett avtal ska ingås med de nya ägarna kring öppethållandet.

Mål för Johansfors Kristallmuseum:

- Bevara och visa Johansfors glasbruks produktion och arkiv från 1891 och fram till 1990.

Utvecklingsmål för Johansfors Kristallmuseum:

- Utveckla utställningsverksamheten med nya utställningar från samlingen m.m.
- Ta fram nytt informationsmaterial.
- Utveckla programverksamheten i samarbete med övriga aktörer i Johansfors/Broakulla samt The Glass Factory – glasmuseet i Boda glasbruk.
- Arbeta för att stärka vår identitet i regionen och vi-känsla genom vårt gemensamma kulturarv.
- Arbeta för att The Glass Factory och Johansfors Kristallmuseum ska bli ytterligare en av regionens kulturinstitutioner.

Arkiven

Emmaboda kommun äger de stora pappersarkiven från Boda, Åfors, Johansfors, Kosta och Modala glasbruk. Pappersarkivet från Johansfors glasbruk förtecknades under 2001/2002 och förvaras på ett adekvat sätt i Kristallmuseets magasinslokal i Johansfors glasbruk. Förteckningen av arkivhandlingarna behöver digitaliseras och göras sökbar. Arkivet från Modala glasbruk finns också i Johansfors, men är inte förtecknat. Pappersarkiven från Boda och Åfors glasbruk finns på brukskontoret i Boda glasbruk och är i stort behov av tas om hand på ett bättre sätt, då de riskerar att fuktskadas där de ligger. Arkiven behöver ordnas, förtecknas och göras digitalt sökbara. Ett antal bilder behöver även scannas. Pappersarkivet från Kosta glasbruk finns kvar i Kosta. Även detta arkiv riskerar att fuktskadas där det nu är placerat och är i behov av att ordnas, förtecknas och digitaliseras. Regionala samarbeten är helt avgörande för hanteringen av arkiven. Emmabodabygdens Arkivförening i Vissefjärda tar hand om och förvarar handlingar som har eller kan få ett föreningshistoriskt värde. Material från ett hundratal föreningar finns upptecknade samt många företagsarkiv. Liknande, mindre arkiv finns samlade hos Algutsboda och Långasjö

hembygdsföreningar. I arkiven finns mycket material med lokalhistoriskt värde utifrån den lilla människan och arkiven har ett stort värde för många släktforskare m.fl.

Mål för arkiven:

- Huvuduppgiften är att se till att vårt gemensamma kulturarv bevaras och är tillgängligt för allmänheten. Förtecknandet och digitaliseringen av arkiven är avgörande.

Utvecklingsmål för arkiven:

- Digitalisera arkivet i Johansfors. Ordna, förteckna och digitalisera arkiven från Boda, Åfors, Kosta och Modala glasbruk i mycket nära samarbete med de regionala arkiven.
- Stötta de enskilda arkiven i kommunen och verka för samordning och publik verksamhet.

Konst och utställningar

Konstinköp

Konstinköp av s.k. "löskonst" görs regelbundet till kommunen. Vid om- eller nybyggnation av kommunens lokaler ska dessutom 1 % av byggkostnaden gå till konstnärlig gestaltning. Konstinköp inom den kommunala förvaltningen är delegerat till Kultursamordnaren, som ska ta beslutet i samråd med en Konstgrupp. Konstgruppen har en rådgivande funktion vid konstinköp och vid utsmyckningar och består av 3-4 personer. Dessa personer väljs av Kultursamordnaren och sitter i Konstgruppen i två år. Inköp ska ske av professionella och/eller yrkesverksamma konstnärer. Syftet med konstinköpen är att förbättra villkoren för den nyskapande konsten i regionen, att utsmycka kommunens fastigheter och att komplettera kommunens samling på ett representativt sätt.

Utställningar

Förutom glasutställningarna på The Glass Factory och Kristallmuseet arrangeras regelbundet utställningar på Emmaboda bibliotek och sommartid även i Duvemåla. Dessa utställningar och andra tillfälliga nedslag ska hålla god kvalitet. Professionella konstnärer ska prioriteras, även om gruppställningar med amatörer behövs för att uppmuntra det egna skapandet. Utställningar med teman som väcker nya tankar och perspektiv behövs, ibland även på ett omskakande sätt, men också utställningar kring slöjd/hantverk och mera informativa utställningar utifrån vår kulturhistoria (inklusive sport- och motorkultur m.m.). Arbetet kring arrangemang av utställningar/konstprojekt i kommunen ska kopplas till den regionala Konststrategin och kan gärna göras i samarbete med Kalmar läns konstkonsulent och de regionala konstinstitutionerna.

Konst runt

Konst runt är ett unikt samarbetsprojekt mellan kommunerna Emmaboda, Nybro och Torsås med en uttalad ambition att bygga broar mellan yrkesverksamma konstnärer och en intresserad allmänhet. Konstnärerna är näringsidkare som tillför stora värden till bygdens kulturliv och besöksnäring. Varje år väljs en intressant kulturhistorisk miljö för samlingsutställningen. Ca 30-35

konstnärer deltar i Konst runt med öppna ateljéer, varav knappt hälften från Emmaboda kommun.¹⁴

Mål för konst och utställningar:

- Regelbundet köpa konst till kommunen i syfte att förbättra villkoren för den nyskapande konsten i regionen, att utsmycka kommunens fastigheter och att komplettera kommunens samling på ett representativt sätt.
- Låta 1 % av byggkostnaden gå till konstnärlig gestaltning vid om- eller nybyggnation av kommunens lokaler.
- Regelbundet arrangera intressanta konst- och kulturutställningar på Emmaboda bibliotek och andra platser i kommunen. Dessa utställningar ska hålla god kvalitet och ge prov på både konstnärer/utövare från regionen och från andra regioner.
- Arrangera Konst runt för att bygga broar mellan yrkesverksamma konstnärer och en intresserad allmänhet.

Utvecklingsmål för konst och utställningar:

- Ytterligare sprida kunskapen om 1 % -regeln. Vid alla renoveringar och byggnationer där 1 % -regeln tillämpas, ska en informationsgenomgång med personalen på platsen göras, dels för att sprida kunskap om konsten och dels för att upplysa om att den är en del av den permanenta inredningen och därför inte får flyttas. Ett regelverk för hantering av offentlig utsmyckning ska sammanställas.
- Verka för att 1 % -regeln även omfattar kommunala bolag samt öka den konstnärliga gestaltningen i vår offentliga miljö utomhus.
- Utveckla kommunens konstutställningsverksamhet med utställningar med mer ”udd”.
- Utveckla konceptet Konst runt tillsammans med konstnärerna för att nå bredare besöksunderlag. Konsthantverks eventuella roll i rundan, pedagogiska insatser mot både barn och vuxna, en bredare geografisk marknadsföring samt tydligare kopplingar till matställen är ämnen att diskutera.
- Systematiskt arbeta vidare med mångkultur- och jämställdhetsperspektiv på utställningarna och inköpen samt arbeta för tillgänglighet för alla.

Kulturmiljövård

Det materiella kulturarvet är viktigt att bevara, likaväl som det immateriella (såsom litteratur, musik, traditioner m.m.). Enligt PBL (plan- och bygglagen) ska kulturhistoriska och estetiska värden i befintliga miljöer tas till vara och förstärkas. Även kulturminneslagen talar om att det är allas ansvar att skydda och vårda vår kulturmiljö. Emmaboda kommun har satt upp som mål att bevara, använda och utveckla sitt kulturarv och värdefulla kulturmiljöer för framtida generationer. Bevarandearbetet ska omfatta såväl centralortens som hela kommunens kulturhistoria och inriktas på att ta tillvara hela miljöer.¹⁵

¹⁴ www.konstrunt.nu

¹⁵ Förslag till Översiktsplan 2012

Inom Emmaboda kommun finns en lång rad värdefulla kulturmiljöer. Såsom Riksintresse för kulturmiljövården räknas följande miljöer:

- Bökevara odlingslandskap
- Marknadsplatsen i Eriksmåla
- Bruksmiljön i herrgårdslandskap i Linnefors
- Sockencentrum i Vissefjärda med Vissefjärda kyrka, hantverksbyn Klättorp, byn Kyrkeby och gården Udden.

Byggnadsminne är Kyrkeby gård och brännvinsbränneri

Som särskilda kommunintressen räknas följande miljöer:

- Glasbrukssamhällets unika miljöer
- Miljöer knutna till Vilhelm Moberg
- Kungsvägen
- Järnvägen med sina kulturhistoriska värden
- Lyckebyån med industrier

Flera andra kulturmiljöer behöver bevaras, såsom t.ex. kulturhistoriskt värdefulla industrimiljöer¹⁶, ängslador/madhus och vägmiljöer med kulturhistoriska värden. Emmaboda kommun är i stort behov av en revidering av kulturmiljöprogrammet från 1984. Nya inventeringar behöver genomföras, så att utveckling och bevarande kan gå hand i hand. Ett samlat bevarande av en kulturmiljö ska prioriteras. I en kulturmiljö kan till exempel ingå byggnader och ekonomibyggnader, industrimiljöer, kulturlandskap med hamlade träd, odlingsrösen, gårdesgårdar och stenmurar, kulturhistoriska vägar samt olika miljöer med koppling till litteratur, tradition och folktrö m.m.

Arrangemang kan vara i form av aktiviteter i grupp, för t.ex. skolorna, eller för enskilda. Det kan handla specifikt om platsens historia eller specifika teman eller att uppmärksamma olika högtider. Informationsinsatser är viktiga och skriften *Utflyktsmål i Emmaboda kommun – Guide till kulturminnen och andra sevärdheter* kan marknadsföras tydligare och kompletteras med bättre informationsskyltar på platserna. Det är även viktigt att kulturminnena vårdas långsiktigt och kommunen ska bistå markägare och hembygdsföreningar med att ta fram enklare underhållsplaner för att bevara kulturminnena för framtiden. En liten folder med hänvisning till platser med koppling till Nils Dacke kan tas fram i samarbete med hembygdsföreningar och grannkommuner. I Duvemåla har kommunen tagit initiativ till diskussioner kring hur ett fortsatt utvecklingsarbete ska se ut.

Skolprogram förläggs redan idag till olika kulturmiljöer i kommunen. Det gäller till exempel inom Skapande skola och vid historiska tidsresor. Kulturmiljöerna kan dock i ännu större utsträckning användas i pedagogiskt syfte. Eventuellt kan till exempel *Historisk vandring i Emmaboda* utvecklas mot skolorna genom att ta fram ett pedagogiskt material för varje historisk plats. Det kan innehålla fakta, bilder, tips, idéer, frågeställningar och föremål med koppling till platsen.

¹⁶ Emmaboda kommuns industriarv, Lotta Lamke/Kalmar läns museum 2008

Rådgivning i planfrågor, i byggfrågor och frågor kring kulturmiljöer

Kommunstyrelsen beslutade 2010 att den nämnd som ansvarar för kultur- och/eller skolfrågor ska vara rådgivande i planfrågor, byggfrågor och frågor kring kulturmiljöer. Kulturenheten har varit nöjd med rutinerna kring remissförfarandet och har lämnat synpunkter ur kulturhistoriskt perspektiv vid flera tillfällen. Det är värdefullt att informera politiker och tjänstemän om kulturmiljövård – både inom bildning och bygg- och miljö. I juni 2011 beslutades att Bildningsnämnden ska vara rådgivande i frågor kring kulturmiljöer och kulturbyggnader.

Kulturmiljöprogram

Nuvarande kulturminnesvårdsprogram är från 1984 och är i behov av en revidering. Länsstyrelsen i Kalmar län har under 2012 tilldelat Emmaboda kommun medel från kulturmiljöanslaget till en förstudie inom samverkansprojektet ”Nya kulturmiljöprogram. Förstudie inför revidering av kommunala kulturmiljöprogram”. Emmaboda kommun kommer tillsammans med Kalmar läns museum att genomföra förstudien, vars syfte är att fungera som ett pilotprojekt, vilket kan sporra andra kommuner att förnya sina kulturmiljöprogram och underlätta deras arbete.

Förstudien omfattar två delar: *Metodstudie*: Behandlar frågor om arbetsmetod, resultat och finansiering. Undersöker andra kommuners erfarenheter, men utgår från den egna kommunens olika förutsättningar och omfattar en provinventering i Emmaboda kommun. *Kulturmiljöprofil*: Sammanfattar vilka kulturmiljöer som ses som särskilt betydelsefulla i kommunen. Formulerar den idémässiga utgångspunkten för kulturmiljöprogrammet och kan utvecklas till en kulturmiljöpolicy.

Förstudien pågår under hösten 2012. Arbetet med att revidera kulturmiljöprogrammet beräknas pågå under perioden 2013-2014. 2013 års arbete kommer bl.a. att omfatta en översiktlig, men relativt omfattande fältinventering. Under 2014 kommer förslaget att processas bl.a. genom medborgardialog och kunskapsinhämtning, samtidigt som en strategisk kulturarvsplan tas fram. Kulturmiljöprogrammet inkl. strategin beräknas kunna antas tidigast kring årsskiftet 2014-2015.

Mål för kulturmiljövården:

- Bevara, använda och utveckla värdefulla kulturmiljöer för framtida generationer. Bevarandearbetet ska omfatta såväl centralortens som hela kommunens kulturhistoria och inriktas på att ta tillvara hela miljöer.
- Synliggöra kulturmiljöerna med informationsmaterial och arrangemang samt uppmuntra till samarbete med föreningsliv, skolan m.fl.
- Arbeta aktivt med kulturmiljö- och byggnadsfrågor i nära samverkan med planarbete inom kommunen och med näringslivet.

Utvecklingsmål för kulturmiljövården:

- Uppdatera Kulturmiljöprogrammet för Emmaboda kommun och utifrån detta prioritera vilka åtgärder som behöver göras.
- Utveckla ytterligare informationsmaterial; på plats, på webben och i pappersform, bl.a. kring miljöer knutna till Dacke, Moberg, Bergstrand-Poulsen och Lilja.

- Utveckla och förtydliga information kring olika leder och färdvägar, natur och kultur i samverkan för att öka besöksnäringen. Följa och stötta projektet KulTuren, Utvandrarleden och andra kulturhistoriskt viktiga vägar och leder. Arbeta med tillgänglighet för alla.
- Marknadsföra de dokumentationsinsatser som gjorts, även Tv-produktioner.

Kultursamverkan

Internt

För en effektiv hantering inom kommunen är det viktigt med god samverkan inom kulturavdelningen, inom bildningsförvaltningen och även med övriga förvaltningar. Det är angeläget att belysa och lyfta fram kulturens betydelse inom alla samhällssektorer.¹⁷ I det internationella manifestet *Agenda 21 for Culture* placeras kulturell utveckling i centrum för kommunal styrning. Manifestet betonar kulturell mångfald och rättigheter, stadsutveckling, kulturarv, kulturen i centrum och tillgången till konst och kultur. Kulturarvet och de kreativa industrierna sätts här i ett utvecklingssammanhang.¹⁸

För en framåtskridande utveckling av Emmaboda kommun är detta centralt.¹⁹ Närheten mellan de olika förvaltningarna gynnar det arbete som är igångsatt, men som har lång väg kvar innan kulturen genomsyrar all verksamhet. Regelbundna kultursamverkansmöten arrangeras flera gånger i månaden, dit även nyckelpersoner från övrig kommunal verksamhet bjuds in. Fler nämndövergripande möten är angeläget att få till stånd, bl.a. med fokus på turism- och näringslivsutveckling. Kultur och hälsa är ett annat prioriterat område som det nu forskas mycket kring och här är det viktigt att Emmaboda kommun följer aktuell forskning och utvecklar lokala projekt/verksamheter.

Lokalt

Nära och täta kontakter med föreningar, studieförbund, företag och organisationer av olika slag inom kommunen är viktigt för kultursamverkan. Regelbundna möten ska arrangeras för att informera om olika bidrag, marknadsföring, samordning mellan olika föreningar, kontakter gentemot skolor samt allmänna råd och tips. Gemensamma arrangemang är också under utveckling för att skapa bättre nätverk och för att synliggöra kulturen mer.

Det finns ständigt behov av att sprida kännedom om och diskutera jämställdhets-, mångkultur- och tillgänglighetsperspektiven inom och utom kommunen. En Tillgänglighetsplan ska tas fram för kommunens lokaler.

I flera år har en arrangerande förening för musik, teater och dans efterfrågats i kommunen. En möjlig väg att gå är att få tillstånd ett närmare samarbete mellan de redan nu verkande föreningarna inom området. Ett par möten har genomförts med teaterkonsulenterna från Riksteatern

¹⁷ Cultural planning, Lars Lindkvist & Erica Månsson

¹⁸ www.agenda21culture.net; Kultur med nya ögon, Regionförbundet i Kalmar län 2009

¹⁹ Underlagsrapport 1 till Framtidskommissionen, Eva Bergqvist s. 45-54

Kalmar län, som har till uppgift att stärka scenkonstens ställning och utveckling i Kalmar län. Målet är att skapa någon form av Förening för scenkonst inom Emmaboda kommun. Emmaboda är den enda kommunen i länet som saknar detta.

Föreningslivet efterfrågar förnyring och utveckling. Det finns behov av att nå nya grupper samtidigt som allmänheten efterfrågar prova-på-verksamheter. Ett arrangemangssamarbete med många prova på-verksamheter där föreningslivet har möjlighet att på ett enkelt sätt visa upp sin verksamhet ska utvecklas. En Kulturvecka alternativ kulturhelg planeras. Det ska vara en kraftsamling med vitt skilda arrangemang för olika åldrar. Gratisarrangemang och exklusiva arrangemang blandat, i centrum och på landsbygden, i föreningslokaler och i någon samlad lokal. Kulturen ska upplevas som rolig, tillgänglig och spännande och arrangemanget ska ge medborgarna möjlighet att prova-på vitt skilda tekniker och uttryck.

Det är viktigt med kulturella samlingsplatser även utanför centralorten, vilket bl.a. biblioteken i yttre bildningsområdet, Folkets Husföreningarna, bygdegårdarna m.fl. fungerar som. Men det är också viktigt med en tydlig centralort för att inte bli för splittrad. Allmänna kommunikationer till och från de mindre orterna är viktiga samt att öppna upp kontakten mellan de olika orterna.

Allmänt behövs en översyn av Emmaboda centralort med en diskussion kring utbyggnaden av offentliga mötesplatser och hur det offentliga rummet används. Ett arbete kring detta har startats genom projektet Emmaboda – din framtid, och bör följas upp med permanenta samarbetsformer som tar ett samlat grepp över utformandet av vårt gemensamma rum i centrala Emmaboda.

Regionalt

Ett nära samarbete med Regionförbundet för Kalmar län samt länets kulturinstitutioner och konsulenter är viktigt för kommunens verksamhet. Att utbyta erfarenheter vid Regionförbundets seminarier inom Kulturbygget och delta i övriga utbudsdagar regionalt skapar kontakter som är viktiga för ett gott samarbete. De regionala konsulenterna har resurser som kan stödja våra verksamheter på många sätt. Det är även angeläget med samarbete över länsgränserna till Blekinge och Kronobergs län.

Nationellt och internationellt

Kommunens kulturverksamhet ska följa kulturutvecklingen nationellt och internationellt och i vissa fall vara ledande, som t.ex. The Glass Factory.

Mål för kultursamverkan:

- Verka för god samverkan internt, lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.
- Belysa och lyfta fram kulturens betydelse inom alla samhällssektorer.
- Stötta och verka för nära kontakter med kulturföreningar, kulturorganisationer och de kreativa näringarna inom kommunen.
- Initiera utvecklingsprojekt inom kulturområdet.

Utvecklingsmål för kultursamverkan:

- Utveckla och fördjupa kontakter internt, lokalt och regionalt med berörda parter utifrån Agenda 21 for Culture.

- Systematiskt arbeta vidare med mångkultur- och jämställdhetsperspektiv inom alla kulturverksamheter samt arbeta för tillgänglighet för alla, bl.a. genom upprättandet av en Tillgänglighetsplan.
- Arrangera fler nämndövergripande möten, inte minst med fokus på turism- och näringslivsutveckling samt hälsa och omvårdnad.
- Utveckla entreprenörskap och de kreativa näringarna i samarbete med kommunledningskontoret, de regionala kulturinstitutionerna m.fl.
- Stötta de enskilda kulturföretagarna i kommunen; t.ex. glasbruken och studiohyttorna med de enskilda glaskonstnärerna, gallerier och lokala museer som Hönslottas Luffar-museum m.fl.
- Stödja tillblivelsen av Förening för scenkonst.
- Arrangera en Kulturvecka/kulturhelg inom hela kommunen i samarrangemang med föreningar, företag och organisationer i kommunen och regionen.
- Prioritera barnfamiljers fritidsintressen.
- Verka för att förbättra kollektivtrafiken, inte minst till och från våra kommunala kulturinstitutioner/verksamheter.

Marknadsföring

En viktig del för Emmaboda kommuns kultursamverkan är att arbeta för bättre marknadsföring av kulturen i kommunen. Man kan lätt missa arrangemang som redan sker i kommunen, då en del information bara når redan insatta. Det är viktigt att arbeta för samlad portal så att allmänheten på ett enkelt sätt kan nå informationen. På kommunens hemsida emmaboda.se/Kultur finns en hel del samlad information. På emmaboda.se/Evenemang kan alla i kommunen lägga in kommande evenemang. Dessa kommer med under evenemangsnytt i Emmaboda Tidning som delas ut gratis var 14:e dag. Kultur i Emmaboda samt The Glass Factory finns numera på Facebook. På Kultur i Emmaboda ska även föreningarnas arrangemang att läggas ut.

Mål för marknadsföring av kulturen:

- Marknadsföra kulturaktiviteter som sker inom kommunen.
- Ökad satsning på kulturturism och platsutveckling i nära samarbete med besöksnäringen.
- Utveckla attraktiva mötesplatser och arrangemang som lockar/sticker ut.

Utvecklingsmål för marknadsföring av kulturen:

- Arbeta för att fler föreningar lägger in sina arrangemang under emmaboda.se/Evenemang
- Utveckla kommunens hemsida emmaboda.se/Kultur, bl.a. genom att lägga ut Utflyktsmål och annat informationsmaterial samt utveckla informationen via Facebook.
- Verka för evenemangstips i varje nummer av Emmaboda Tidning.
- Utveckla marknadsföringsinsatserna på stationen/turistbyrån, större affärer, andra offentliga platser och vid större evenemang, såsom Emmabodafestivalen.
- Utveckla ett Kulturkalendarium.
- Publicera en Kulturkatalog för både nyinflyttade och boende i kommunen.
- Utveckla pressarbetet – en positiv bild i media sprider sig som ringar på vattnet.
- Bygga ut antalet trådlösa nätverkspunkter i offentliga lokaler enligt IKT-planen.
- Sända videolänk från fler arrangemang.

- Arbeta nära den lokala besöksnäringen för att marknadsföra kommunens potential.
- Utveckla samarbetet med Glasriket AB, Linnéuniversitetet och de övriga aktörerna i glasriket för att skapa profilen Det levande kulturarvet Glasriket, i syfte att skapa större satsningar kring produktutveckling inom besöksnäring och upplevelseindustri.
- Utveckla Duvemåla i samarbete med besöksnäring, arrendatorer och övriga förvaltningar.
- Arbeta med paketering av kulturevenemang och av fler leder, t.ex. informationspaket utifrån *Utflyktsmål i Emmaboda kommun – Guide till kulturminnen och andra sevärdheter*.
- Utveckla stadsvandring/guidning i centrum.
- Marknadsföra Det litterära Emmaboda.
- Se över informationsskyltningen i kommunen; vid vägar och rastplatser.
- Verka för fler lokala turistinformationsinsatser.
- Verka för fler caféer och matserveringar vid kulturmiljöer och arrangemang.
- Verka för ett gott bemötande i alla led.
- Tydliggöra vår stolthet över kommunen, vi är ansiktet utåt.

Uppföljning av Emmaboda kommuns kulturplan

Ambitionen är att kulturplanen ska genomsyra all verksamhet i kommunen. Kulturplanen ska utvärderas och stämmas av med nya seminarier år 2015. Kulturplanen ska därefter uppdateras under nästa mandatperiod. Demokratin ska utvecklas i kommunen; alla medborgare ska känna sig delaktiga i samhället. Kvaliteten på de kommunala verksamheterna ska uppfattas som god.

Utvecklingsmål för Kulturplanen:

- Öka inflytandet på kommunens kulturverksamhet genom regelbundna möten och seminarier inom kulturlivets skiftande delar.
- Styra verksamheten med en väl genomarbetad kulturplan som bidrar till att besöksantalet inom kulturverksamheten ökar liksom resultatet av nöjdhetsindex inom kulturutbudet.